

Kyrkomusikalisk debatt i Jakobs kyrksal.

Präster och kyrko-
musiker för och emot
alternativa koralerna.

På Hsdagskvällen drabbade andarna samman i Jakobs kyrksal kring de alternativa koralerna. "Drabbade" är för resten oegentligt uttryckt, ty det gick mycket vänskapligt till hela tiden, trots att så diametralt motsatta åsikter kommo till tals som de, vilka t. ex. hysas av å ena sidan kyrkoherde Andrå, å den andra av hans organist och hans kantor, musikedirektör Waldemar Åhlén och operasångare Set Svanholm. Kyrkoherden genomlider, för att begagna hans eget uttryck, organistens och kantorns gregorianska melodier, men alla tre äro lika goda vänner ändå, och lika värtaligt och lika värdigt i uttryckssättet pläderade de för sina synpunkter. Hr Åhlén kom först, han var inledare, höll ett långt och ingående anförande om koralkommitténs arbete och principer och sjöng vid orgeln tillsammans med den icke fulltaliga men helhjärtade intresserade församlingen igenom större delen av koralförslaget. Bland åhörarna hade han dels ordföranden i koralkommittén biskop Åulén, dels ordföranden i Kyrkosångens vänners stockholmskrets, kyrkoherde Hellerström, samt vidare en hel del kända präster och kyrkomusiker.

Efter hr Åhlén kom andre inledaren, komminister Henrik Berg, som förde motpartens talan och med allt erkännande för kommitténs resultat dock ville ha de gamla väckelsesångerna kvar. Han efterlyste ett ekumeniskt sinne i dessa stycken och ville ha öppen famn för melodier från andra tider och länder. Nu uppstod biskop Åulén och talade om att ända från det nya koralboken tillkom hade önskemålet om alternativa koraler varit aktuellt. Han underströk vidare, att en melodi kan vara insjungen och kär i en trakt av landet och totalt okänd i en annan, samt att det finns många exempel på att melodier kunna leva till en tid men sedan försvinna av brist på verklig musikalisk slagkraft. Ett sådant fall är "Närmare Gud till dig" — engelska kyrkan har nu tre alternativmelodier på denna, bland vilka den hos oss älskade och omhuldade saknas. Den melodi på "För alla helgon", som vi sjunga, har för länge sedan upphört att sjungas i England. Biskopen hop-

pades slutligen, att koralkommitténs förslag måtte få prövas länge och grundligt, så att melodierna få tillfälle att visa sin livskraft.

Kyrkoherde Andræ hade inte kunnat hitta religiösa skäl hos dessa som påyrka nya melodier, här talades bara om "stil", "musikaliskt värde" o. d. Han och hans meningsfränder hade religiösa skäl, när de blevo sårade av att de gamla kära sångerna uppträdde i stel och främmande musikalisk dräkt. Varför skall det nödvändigt vara så stilenligt? Tänk om man ändrar melodien till "Vår Gud är oss en väldig borg" eller "Guds rena lamm oskyldig"! Och kyrkoherden hade för sin del aldrig hört något av de där kraven på alternativa melodier, som biskopen talade om.

Pastor Grefberg utredde nu skillnaden mellan känsla och sentimentalitet. Det sista är något osunt, och att i religionens namn dra in sådant i kyrkosången är att göra denna oandlig. Vi måste ha respekt för varandra, prästen för organisten vilken i sin orgel ser ett levande väsen, organisten för prästen som kanske vid sin predikoförberedelse arbetat med en gammal kär väckelsemelodi ljudande i sitt inre. För sentimentaliteten varnade också organisten Lundberg. Om vissa melodier verkligen förfläcka, skola vi då framhärda i att använda dem i generationer, helst som barnen och de unga ta intryck därav? Och vad ekumeniskt sinne beträffar, sade hr Lundberg, så betonade ekumenen Nathan Söderblom alltid vikten av att behålla sin särart. Måtte det inte gå så, att kyrkan, samtidigt som frikyrkan försöker rycka upp sig ur sin musikaliska förnedring, förfaller till musikalisk rotlöshet.

Pastor Werner ansåg, att kyrkan såsom folkkyrka nog bör ge utrymme åt olika smakriktningar, men att det måste ske med urskillning. Han kunde ej finna direkt groteska saker i melodierna i Nya psalmer. Kyrkoherde Brandt gillade varmt kommittéförslaget, särskilt den månhet varmed musiken följer texten. Organisten i Engelbrekt musikdirektör Oskar Lindberg mötte kyrkoherde Andræ på halva vägen i förståelse för de klassiska väckelsesångerna, men underströk, att det aldrig från början varit tanke på att de skulle sjungas vid en högmässa. Dessa melodier äro berättigade att få leva, men med vår kyrkas högmässa ha de intet att skaffa. De tillhörde väckelsens folk — nutida ungdom förstår dem ej.

Bland de sista talarna voro biskop Aulén och hr Svanholm. Den förre förklarade, att kyrkoherde Andræ's religiösa skäl i verkligheten voro känslöskäl, och konstaterade, att något religiöst präglat försvar inte presterats för psalmmelodierna av den mera lätta genren men väl för de av motsatta slaget. Hr Svanholm slog fast, att strävan efter musikalisk stil intimt hänger samman med kravet på kyrklig stil över huvud taget.

Det vore synd att tala om bristande koralintresse här i staden. Klockan slog halv tolv i Jakobs kyrka när man kom ut från kyrksalen, och då hade man hållit på i runda fyra timmar.